

**Enkele aandachtspunten ter verbetering
van de informatieschermen en teksten
bij de nieuwe permanente tentoonstelling
in de Grote of St. Laurenskerk te Alkmaar**

Alkmaar, juli 2017

Inhoud:

1. Geloofszaken. Het gebrek aan kennis over dan wel respect voor geloofszaken is bedroevend.
2. Zerken. De keuze van- en informatie over de zerken is gebrekkig, fout en raadselachtig.
3. Informatie over de pre-reformatorische kunstschaten van de Grote Kerk is summier of afwezig.
4. De educatieve kwaliteit laat zeer te wensen over.
5. Overige aspecten
6. Ledschermen links en rechts van orgel
7. Folders
8. Conclusie

Ad 1: Geloofszaken

1a: Tekst video in de viering: hier wordt verteld dat het verdwijnen van kleur het belangrijkste aspect was van de reformatie. Het is absurd om dit als reden van de veranderingen in de 16^e eeuw aan te geven. Het belangrijkste was de hele omwenteling van katholiek naar protestant, van beeldcultuur naar woordcultuur. Dat betekende dat de preekstoel en daarmee het gesproken woord het belangrijkste werd. Bovendien: grote opvallende 'kleurvlakken' in de kerk als de uitbundige schilderingen op de orgelluiken en boven het orgel zijn van na de Reformatie!

1b: Het tekstbord mbt de schildering koning Saul: De tekst is niet alleen zomaar een beetje verkeerd, wat er staat is voor gelovigen een absoluut affront.

1c: Video over beeldenstorm: waarom staat er het woordje "waarschijnlijk"? In de Grote Kerk heeft er geen beeldenstorm gewoed.

1d:

Fouten in het boekje voor de kinderen, teveel om op te noemen. Het educatieve aspect, waarover zo hoog van de toren werd geblazen, laat zeer te wensen over. Zo staan o.a. in het speciaal ontworpen boekje voor de kinderen principiële fouten mbt het geloof. Zo is bv het gezicht waarnaar gevraagd wordt op blz 11, het gelaat van Christus, de zoon van God (volgens de bijbel de bemiddelaar) en niet God zelf. Die zit in volle gestalte op zijn troon links in de schildering vlak onder de symbolische weergave van de Heilige Geest ofwel de duif. Teveel om op te noemen en slecht voor de kinderen die hierdoor de verkeerde dingen leren.

1e: Laurentius

De led-schermen bij het hek in het Noord-Transept geven uitgebreide informatie over de St Laurentiuskerk aan het Verdronkenoord. Waarom?? Dit geeft de nodige verwarring, want de bezoekers vragen waar dat te vinden is in onze kerk, (is al een paar keer gebeurd). In de St Jan in Gouda geven ze toch ook geen

verwijzing naar dingen die in de St Jan in 's Hertogenbosch te vinden zijn? (Ook al heeft die dezelfde naam!).

ad 2: **Grafzerken**

2a: Wat wordt er gedaan om de zerk van Van Everdingen te behouden voor het nageslacht? Wie heeft bedacht dat de ingang van de opbergruimte achter het hek in het Noord-Transept precies voor de zerk van Van Everdingen moest komen?

Van Everdingen wordt beschouwd als de grootste schilder van Alkmaar uit de 17e eeuw. Zijn zerk ligt precies achter de ingang van de deur in het hek van het Noord-Transept, waar alle spullen steeds over in en uit moeten, zoals de hoogwerker, de schoonmaakmachines, de karren met de stoelen etc. Met andere woorden: als dit zo doorgaat is er straks niks meer over van die zerk.

2b:

Fouten in de plattegrond van de kerk die getoond wordt bij de opbaar-kapel naast het grote orgel. Teveel om op te noemen.

2c:

De zerk van Van Tal met het scheepje is nauwelijks te zien, want ligt onder de koffietafels. Het is storend voor de gasten die er zitten als je daar wilt gaan zoeken naar die zerk. Bovendien, Van Tal is geen bekende Alkmaarder, dus wat is het speciale belang van deze zerk om de bezoekers daar op te wijzen?

Alternatief:

Als het om een merkteken van een scheepje gaat, dan is dat ook te vinden in het schip, zerk nr268, van Hendrik Aerrent Schipper. Deze zerk is vrijwel altijd goed zichtbaar. Alleen bij grote evenementen zoals het orgelconcours en concerten van de AOV etc. staan er stoelen in het schip op de plek van deze zerk. Desondanks is die zerk ook met stoelen eroverheen altijd nog goed te zien. In het zomerseizoen is dit gedeelte van het middenschip altijd vrij van stoelen, het scheepje als merkteken is dan goed te vinden voor de bezoekers.

2d:

De zerk van Van Westphalen is nauwelijks te zien. Ook hier weer onder de tafels van de koffi corner waardoor de bezoekers moeten worden lastig gevallen om er iets van te zien.

Alternatief:

Het prachtige dubbelgraf van Houtcooper, zerk nr. 378/379, vlak onder het koorhek en altijd goed te zien. Het was een **bekende** Alkmaarder, die aan de Oudegracht 247 woonde, waar jaren later het Archief zou worden ondergebracht.

2e:

Keuze voor de grafzerk Plaat. Die man was niet belangrijk, de zerk is relatief onduidelijk en voor bezoekers is het "grapje" met de plaat die erin gegraveerd zit, onnozel. Heel wat interessanter en aansprekender voor bezoekers en schoolkinderen is bv. de stadsomroeper vlakbij met zerk nr.71 in de zuidergang of bv. de zerk van de chirurgijn en bierbrouwer Van de Kriecken, zerk nr. 73 etc. Dat spreekt kinderen en bezoekers eerder aan.

Ad 3: **Pre-reformatorische kunschatten van de Grote Kerk:**

3a: schildering Koor

Laatste Oordeel: de schildering behoort tot de belangrijkste kerk-kunstschatten uit de pre-reformatorische tijd. De minimale info op het scherm in het Noord-Transept geeft hiervan geen goed beeld. Verder wordt er niks over gezegd of getoond. Bezoekers lopen echt niet heen en weer tussen koor en hek om nog eens even te gaan kijken wat er daar op dat scherm eigenlijk over gezegd wordt.

Het is dan ook gewoon een schande dat de reeks tekeningen en foto's van Willem Haakma en de foto's van Joop Elzinga verwijderd zijn. Die waren juist bijzonder informatief en voor de gidsen (en daarmee voor

de bezoekers) een grote bron van informatie om te vertellen over deze bijzondere Nederlandse schilder uit de 16^e eeuw, Jacob van Oostzanen, en de bijzondere restauratie van 8 jaar. Jacob van Oostzanen wordt beschouwd als een van de grootste Nederlandse schilders van de 16^e eeuw. Met een belangrijke scharnierfunctie tussen de late gotiek (de bouwstijl van de Grote Kerk) en de renaissance. En daarmee van belang als wegbereider van Rembrandt.

3b:

Schilderingen Noord-transept: Zelfde verhaal als hierboven: geen of veel te weinig uitleg over een ontwerp van Jacob van Oostzanen, schilderijen van **1518**, nog 90% origineel met belangrijke attributen voor het katholieke geloof en uit de katholieke periode. Wat hier is afgebeeld behoort notabene tot de belangrijkste kunstschaten van de Grote Kerk.

3c: Gildebord

Het Gildebord van het schippersgilde behoort tot de **oudste** gildeborden van Nederland (1518). Er is niet alleen geen enkele informatie over te vinden, - de plaats die het gilde bord nu heeft is onzinnig en zo'n bijzondere antiquiteit onwaardig. Bovendien kun je er met een groep gasten als gids nauwelijks gaan staan. Als er toeristen aan de tafeltjes zitten, sta je op hun tenen. De kerk heeft al niet al te veel echt historische attributen meer over uit de vroegste tijd en uitgerekend dit bord heeft een plaats in een verdomhoekje gekregen.

4: Het educatieve aspect.

Zoals hierboven al is aangegeven: de gids voor de kinderen staat vol fouten en dient herschreven te worden.

Ad 5: Overige opmerkingen

5a: Het scherm met bewegende beelden in de koffie-corner is erg onhandig. Het verstoort de functie van de koffie-corner als rustpunt. Bovendien: Het verhaal over de verdwenen kunstschaten is niet relevant, en draagt niet bij aan hetgeen er in de kerk wèl is te zien.

5b:

Bij het maquetteschilderij uit **ca. 1478**, met 10 jaar restauratie achter de rug, is het infobordje verdwenen. Er zijn slechts enkele van deze maquetteschilderijen in de wereld over. Het is van groot historisch belang. Er staat weliswaar summiere informatie op het scherm bij het hek, maar de bezoekers lopen echt niet terug naar het scherm om te kijken wat er nou eigenlijk over dat maquetteschilderij gezegd werd.

5c:

Geen info in de consistoriekamer over het bord met de wapens van de erflanden. Het enige bord met wapens waar niks over gezegd wordt, terwijl geschiedkundig gezien die erflanden juist zo belangrijk zijn geweest voor Alkmaar.

5d:

Tekstbord mbt de preekstoel. Hier staat een foto op van de voet van de preekstoel, maar die wordt in de tekst verder niet genoemd. Maar ook al zou die genoemd worden, die voet is voor bezoekers nauwelijks te zien doordat een kijkje in de dooptuin moeilijk is. Er staat vaak wat voor of je moet over de stoelen klimmen.

5e:

Waarom info over het scheepje nu het er voorlopig toch niet is, dat kan toch wel uitgezet? Of niet soms?

5f:

Floris V: “Alkmaarders houden de ingewanden achter” is een merkwaardige formulering en niet adequaat, want het was een gebruikelijke begrafenisprocedure bij hooggeplaatsten in die tijd.

5g:

Doopvont met foto van Beatrix geeft verkeerde indruk. Ze was niet in onze kerk met haar baby. Zijn er geen foto's van Alkmaarders?

5h:

Waar zijn de vitrines met de burgemeestersbijbels? Ze zijn voor veel geld gerestaureerd en trokken altijd veel aandacht bij de bezoekers.

5i:

Waar blijven de beloofde vitrines met de bodemvondsten, zoals de getoonde kazuifel? (of iets anders, er zijn genoeg vondsten aanwezig bij de afdeling archeologie; jammer dat daar niets van getoond wordt).

6: Ledschermen rechts en links van het orgel

De ledschermen met bewegende beelden (teksten) leiden erg af tijdens concerten etc. Vooral wanneer tegen de avond het (zon)-licht zijn weg door de vensters van de kerk zoek. Dan storen die helwitte beelden. Er is al over geklaagd tijdens de concerten. Tijdens de finale van het orgelconcours zijn ze dan ook al uitgezet. Het zou goed zijn als dit ook bij de 'gewone' concerten kan.

7: Folders

7a: Waar blijven de folders van de Stille Kapel en de Herenkamer.

Ook het verdwijnen van de Duitse folders is jammer voor het grootste aantal bezoekers dat nog steeds duitstalig is.

Het is een misvatting te denken dat bezoekers alles alleen maar digitaal tot zich willen nemen.

8. Conclusie:

Al deze fouten hadden met overleg en betrokkenheid voorkomen kunnen worden. Geld had bespaard kunnen worden.